

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

IV. Conventus Ratisbonensis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

serunt quod eos postea vehementer male habuit, cum pro uno papa remoto tot pontifices se nactos esse viderunt, quot Senatores in quavis curia reperiebantur simili modo Zvingliani conventum *Quadragesimum secundum* efficientes Bernæ ultima die Maii, sese in sectas Laici & Westphali & Oecolampadistas discissos videntes expulso spiritu vertiginis, in unum corpus redigere sunt conati, sed & ibi magis aucta est discordiæ discordia *Confusi sunt operarii Babelis, ut non audiret unusquisque vocem proximi sui.* Gen. 11. [a] Transilientur deinceps plurimi Conventus, cum lector videat, infinitum eorum numerum fore coacervandum, & paucos saltem attingam nempe An. 1537. Nickelsburgi inter Anabaptistas, & Smalcaldia iterum inter Cadmæos fratres. Anno vero 1538. mense Aprili Tiguri, ubi Bucerus bilinguis exsufflatus est, & mense Majo Brunsvvici, ubi se Rex Daniæ Protestantibus conjunxit, & brevi post Isenaci ob ingruentem Turcam, ubi 24. Julii in Cæsarem Cameramque Imperialem Protestantes convocati conjurarunt, libere pronuntiantes *se potius Turcicam captivitatē pati velle, Christianamque religionem extinguī, quam vel unum Iota de Lutheri doctrina,* uti Saxo Francofurti An. 1539. semalle de S. Pauli Epistolarum, quam Luthericorum scriptorum veritate dubitare, neque se Ferdinandum Cæsarem Rom. agnoscere. Eodem Anno Arnstadii Protestantes convenere de Fœdere suo firmando, & Bonis Ecclesiasticis expilandis, legatione ad Cæsarem & Reges Angli. & Franciæ mittenda, & ad Kal. Martias alia synodus indicta est Smalcaldia anno 1540. in quo de vera Augustanæ Confessionis intelligentia sive interpretatione quæsitum fuit; qua in re licet tum Melanchthon, Jonas, Pomeranus, Bucerus & Cruciger vehementer desudarint, exitum tamen reperire aut certum quid statuere non potuerunt, singulis eam ad suum sensum interpretantibus. Eodem Anno Hagenoæ Comitia cum perguntur Eckius & Melanchthon de pace Religionis colloquium ceperunt, Wormatiæ continuatum, Ratisbonæ finitum anno 1541. mense Aprili cui ipse Imperator interfuit, unâ cum Gaspare Contarino Cardinali & S. sedis Legato: ubi Bucerus novam Confessionem protulit, modumque conciliandarum religionum ostendit. Spiræ an. 1542. & Norimbergæ anno 1543. in quo malus Protestantium animus in ferenda afflictis Christianorum rebus ope apparuit. Et Wormatiæ anno 1545.

qui conventus animum Protestantibus addidit Concilii auctoritati sese opponendi.

IV. Sed imprimis celebris fuit post Francofurtensem Protestantium conventum, (ubi de suppetiis Hermanno Colon. Archiepiscopo Apostatanti ferendis egerunt) ille Conventus, Ratisbonæ habitus anno M. D. XLVI. quo Imperator ipse venit, instituto inter Catholicos & Protestantes Colloquio. Et ex illis quidem præcipui fuerunt Gropærus & Eccius, ex his vero Melanchthon & Bucerus quorum hic pro more suo rursus intermediam quandam religionis formulam fuit commentus. Quum in mensem fere protracta fuisset disputatio, undecim Lutherani Prædicantes, uti & Witebergenses, ea impedimenta objecerunt, ut nullo operæ precio facto discessum sit, & quidem tanta inter ipsos sententiarum discrepantia, ut relicta illa nova concordia formula, ad Augustanam rursus confugerint Confessionem, & tandem variis quæsitis causis sese subduxerint, ut libro III. dictum est. Interea moritur Lutherus vir discordiarum an. 1546. 18. Febr. & mox secuto bello Smalcaldici fœderis Protestantes eidem conati sunt vivorum hominum hostiis, qui unicam Christi hostiam abrogant, parentare; nisi is conatus in capita eorum, ut sagittæ parvulorum recidisset, captis antesignanis ejus fœderis Saxone & Landgravio anno 1547. quo etiam Franciscus Galliæ & Henricus Angliæ Reges decesserunt. Victoriæ grandem Caroli V. secuta sunt Comitia Augustæ Vindellicorum, ubi annus is Concordiæ in Religionem tractatu est extractus, & sequens in majum usque consumptus, quo demum *Liber Cæsarii Interim*, mediam inter Lutheranam & Catholicam religionem, Bucero ut creditur authore, complexus est publicatus, & imperii protestantibus imperatus anno nimirum 1548. Acceptatus à plerisque est, solus Saxo Mauritius, novus Elector pro captivo nuper institutus, metu suorum subditorum restitabar. Cujus mora multorum in Saxonia Conventuum, & talium quos mirari oporteat, occasionem dedit, Deo sapienter agente, ut ex cordibus Lutheri assecularum cogitationes eorum eruerentur, & revelarentur. Hos Conventus exactè libro 3. cap. 12. num. 1. recensitos habes, ne actum ageraris, quibus adde illum conventum qui ante illos Lipsiæ an. 1548. cum Interim Cæsarium parabat, celebratus esse videtur, in quo Lutheri opera

[a] Vlenb. in Osiandro c. 2. n. 1. Melanchthon c. 12. & in Lutero cap. 28. Anatomia pag. 100.

sub incudē revocata sunt, eo quod discipulos ejus subpuderet paulatim antilogiarum & obscenitatum sui Magistri, cujus verba oportebat esse purum verbum Dei [a] Item Borussicum Colloquium, inter Osiandrum & Staphylum, tunc adhuc Lutheranum [b] Successit his an. 1549. Conventus Lipsiensium & Wittebergenfium Theologorum, qui Ordinationem Ecclesiarum, jussu Mauricii conscripserunt, quam alii Lutherani Zelotæ irrisorie *Volumen Nova legis* appellarunt. [c] Præterea hoc loco Oxoniensem hujus Anni Disputationem in qua Petrus Martyr in eas angustias est redactus, ut à suis Zwinglianis sibilis & clamoribus è cathedra fuerit decurbatus, [d] secuta sunt Comitia Augustana. an. 1550. in mensem Julium indicta, in quibus Saxo protestatus est Tridentinum Concilium se non approbatum, nisi Theologi Augustanæ Confessionis definiendi in eo habeant potestatem, [e] visa est ea protestatio altiores spiritus & arma sapere nova, quæ sanæ subsecuta fuerunt, nã an. 1552. bellum ineunte vere Mauricius inopinatum Cæsari intulit, quod Conventu Passaviensi est terminatum [f] circa medium Julii, ubi nemini circa religionem negotii aliquid facessendum esse declaratum est. Mortuo sub hæc Mauricio Electore A. 1553. mense Julio, Augustus frater hæreditatem & dignitatem adiens Augusto mense præcipuos Lutheranæ Opinionis sectatores convocavit, ut eos sibi faventes faceret, & per hos plebem adversus Joannem Fridericum repetentem terras & dignitatem parenti suo ob rebellionem ablata [g] synodum illam Wirtembergicam secuta est alia qua inter Augustum Sax. & Joan. Fridericum disceptatio composita est Augusto vincente æmulum, qui an. 1554. obiit Catharro in martio: & Naumburgi celebrata est, magna Lutheranorum synodus, ut suæ Opinionis Schismata multa & grandia sanarent Maio convenere undique, eo, effecerunt nihil, usi Chartaceo glutino manente & crescente judiciorum dissidio, [h] Eodem anno Bernæ in Helvetiis Zwinglianorum synodus celebratur, in qua Calvinus in xv. articulis, ex Institutionibus ejus collectis, Hæresios damnatur, & Institutiones eadem edi aut vendi vetitum fuit [i] Itaque Sacramentarii ipsi pro Ecclesia Institutiones eas damnarunt prius, quam probarent quibus nunc gratiosè utuntur, suaves homines; securum est. A. 1555. Norimbergensē certamen inter Osiandrinos, & alios Lutheranos, quod Melanchton chartaceo emplastro conatus est sanare, verum ille tantum obtine-

bat ulcus, nã vehementius infumuit zelo Flaccianorum [k] adeo ut Wittebergenfium libros vererint legi An. 1556. secuta est Francofurtensis Disputatio in qua Calvinus cum Justo Velsio publice disputavit de libero arbitrio, cumque idem cum ejusdem loci ministris de causa Sacramentaria veller disputare, tanquam Zwinglianus est rejectus, [l] anno sequente Colloquium illud Wormatiense sæculis seculuris celebrandum vix conceptum absolutum fuit, cum Schismate inter Augustanæ Confessionis addictos, erumpente, sibi mutuo anathema dicentes, profugerunt, Catholicis cedentes, [m] Recte Beda in cap. 5. Marci dicente: *Reprobos plures secta, quam lingua disseccando confundunt.* Amplius id apparuit, cum an. 1559. Duces Vinarienses cum ministris suis Græco & Germanico stilo Novem factiones Lutheranæ opinionis exploserunt, [n] Comites vero Mansfeldenses xi. alias sectas Fratrum suorum, tanquam execrabiles hæreses damnarunt; quibus gratis etiam Catholicos Jesuitas adjece- runt, uti Calviniani in forma quadam cœnæ suæ ipsum Deum Anathematismo percusserunt, dum omnibus qui creaturam aliquam benedicunt, anathema dixerunt. Eæ damnationes Saxoniorum, effecerunt, ut Hildelbergenfenses de iis triumpharent, nam Clebitius videns discordiam tantam, librum vulgavit hoc titulo: *Victoria veritatis, & ruina papatus Saxonici* [o] eodem an. 3. Aprilis Disputatio Hæreticorum Angliæ contra Catholicos iniquis legibus, & Judice illiterato Batono, imperata est ab Elisabetha Regina, [p] an. 1560. Cabilone hæretici Laicam & Ecclesiasticam potestatem synodo sua tollere conati sunt, affirmando omnes homines pariter esse gradus, uno Rege excepto, ad tempus, quo anno Melanchton 19. Aprilis invitatis qui aderant ad prandendum secum, repente obrutus deliquit ita ut ne quidem testamentum condere potuerit, decessit, [q] in medio bellorum inter Lutheranos ipsos æque ac Sacramentarios, à quibus undiq; impetebatur. an. 1561. Luneburgi Lutherani quidam damnarunt Zwinglianum, Zwingliani

G 2

in Tran-

[a] *Anatomia* p. 105. [b] *Vlenberg in Osiandro* c. 2. n. 3. [c] *Supra lib. 3. c. 12. n. 1.* [d] *Anatomia* pag. 109. [e] *Anatom. pag. 106.* [f] *Anatomia* p. 106. *Vlenb. in Melanch. c. 21. Brou.* [g] *Vlenberg in Melanch. rap. 21.* [h] *Vlenberg in Melanch. c. 22.* [i] *Anatomia*. [k] *Vlenberg in Melanch. c. 22.* [l] *Anatomia* p. 107. [m] *Vlenberg in Melanch. c. 23.* [n] *Vlenberh. c. [o] Anatomia* pap. 107. [p] *Anatomia* p. 108. [q] *Vlenberg in Melanch. ad finem.*

in transylvania Luthericam, Bernenses Lutherum sequentes in exilium egerunt [a] Eodem anno Nuringbergæ tentata à Confessionistis damnatio Zvinglianorum, sed frustra, multis ad Zvinglianos propendentibus, Hinc per Germaniam immane chaos libros scribentium adversus adversarios in omni pago pene contradictio & disputatio audiebatur, [b] & Joan. Fridericus Saxonæ dux Vinarius, cum multa contra Palatinum indignatione discessit. In Transylvania Conventus Megyesicus eod. anno de ultima cœna conventus celebratus est [c] & Disputatio Possiaca in Gallia (de quo postea) an. 1562. Luneburgi mense Majo Principes Inferioris Saxonæ convenientes Calvinismus Brenur & alibi nidulari incipientem damnarunt. [d] Halberstati idem factum est mense Septembri anno 1563. Calvinicorū Lausannæ comitia celebrarunt, in quibus Calvinus rejiciens symbolum Athanasii & Joan. 10. dictum: *Ego & pater unum sumus*, de sola voluntatis unitate interpretatus & Arrianus apparuit. [e]

V. Maulbrunnæ anno M. D. LIV. mense Aprili [f] cui à parte Calvinistarum Elector Palatinus, adductis secum Boquino & Oleviano, qui post Wirtembergici adventum cum Comite Witgestenio in Westphaliam discessit, & à parte Lutheranorū Ludovicus Dux Wirtembergicus interfuerunt, adductis Jacobo Andrea Smidelino & Brentio qui Ubiquitatem Christi magnis conatibus propugnarunt. Conventus hujus Acta Germanica lingua postea promulgata sunt, in quibus inter alia Lutherani de Calvinistis sic loquuntur: *Incredibilis est Calvinistarum impudentia publice jactantium se à nobis pro fratribus haberi, quos tamen neque in Ecclesiis nostris ferre, neque pro fratribus, sed potius pro inimicis Jesu Christi, & à mendacii spiritu agitari agnoscimus.* Petriceviæ etiam an. 1566. habitus fuit conventus, in quo Calvinistæ suscepta contra novos Arrianos disputatione, rem ad exitum perducere nō poterunt. [g] Eodem anno Parisiis habitum est Colloquium 9. Julii inter Catholicos & Calvinianos: & Londini. [h] Varadini in Transylvania anno sequenti, inter eosdem hæreticos, in quo convitiis & execrationibus res acta fuit. [i] Altenburgi an. 1567. in Misnia inter Lutheranos Molles & Rigidos, in quo pars una magistrum suum in cœlum extulerūt, alii ejusdem cum ceteris hominibus conditionis esse voverunt. Transacto mutuis contentionibus integro fere semestri, tandem Molles Lutheranis suis Lutheri, Rigidi vero seu Flacciani, Melanchtonis librorum & Augustanæ Confessionis lectione,

earumq; ceremoniarum & Ecclesiasticorum ornamentorum quæ hæcenus in Missa apud Witebergenses usitata fuerunt, usu interdixerunt, ne cum illis quidquam commune haberent. [k] an. sequente 1568. in Dominiis Geran. Conventus Protestantium Confessionem Augustanam definivit esse Corthurnum omni pedi aptum, & in conclusione precum Per Dn. N. Jesum Chr. *filium*, jufferunt dici ut Mahumetani, *fidelem servum tuum*. [l] Eodem ascendomiriæ Calviniani cum Trideitis confixerūt frustra ex scripturis Albæ Julix an. 1570. inter Trideistas & Calvinianos disceptatū. Dresdæ a. 1571. in quo Lutherani Lipsienses à Flaccianis hæreseos sunt danati. Bernæ anno sequenti, ubi Sacramentarii in tot sectas hæcenus distracti, contra Ecclesiā cōmune fedus fecerunt. Cracovix, an. 1573. ubi omnes diabolorum qui in Polonia passim & Transylvania sunt, cœtus fuere congregati: in quibus Daniel, Georgius, Jurequius Cerdo, detestabilem hæreseon antesignani, dum sibi quisq; suisque dogmatis fidem arrogare & alteris detrahere nititur, operam & oleum perdiderunt, ab adversariis turpiter explosi. Remburgi anno 1574. ubi Principes aliquot Imperii conveniant, adductis Ecclesiarum suarum ministris, sed sine ullo iti dem fructu, singulis in sententia sua persistentibus.

VI. Venio nūc omisiss multis ad celebre illud Mōpelicardense Colloquiū, in quo Theodorus Beza, & Jacobus Andrea Smidelinus, Professor Theologiæ & Cancellarius Universitatis Tubingensis in Ducatu Wirtembergico, inter se congressi sunt. an. 1585. Id Colloquium concordix inter Lutheranos & Calvinistas tentandæ causā magno apparatu, magna que hominum expectatione institutum ac celebratum, longe diversum finem habuit, utriusque partis animis multo magis contra se mutuo exacerbatis. Beza enim dicebat corpus Christi tantum esse in cœlo, Smidelinus vero esse ubiq; Tunc nova verborum monstra nata sunt. [m] *Vfus cœna Oralis, naturalis, Sacramentalis, omni majestati-cū epe*, Posnanix eodem anno inter Calvinistarum 300. ministros conventus est celebratus ad edendum unam conformem per omnia professionem fidei, rogatu Palatini Posnanienfis. Sed effectum nihil disensione concordium in apostasia, [n] anno 1587.

[a] Anatomia. [b] Anatomia. [c] *Supra lib. 4. c. 7. n. 9.* [d] Anatomia. [e] Anatomia p. 3. [f] Anatomia l. cit. [g] Anatomia. [h] Anatomia. [i] Anatomia. [j] Anatomia p. 113. [k] Anat. p. 113. [l] Anatomia p. 117. [m] Anatomia p. 118. [n] Anatomia ibi.